

2018-03-12

Konserveringsrapport

Uppdrag

Omkonsivering av ryggknappsspänne inför utlån till utställning på Walt Disney World, Orlando i Florida, USA.

Föremåls id

Go. När sn.

Maldes

SHM2579, FID881036

Beskrivning och tillstånd

Ryggknappsspänne, av kopparlegering, till stora delar förgyllt ovansida, med ca 47 bevarade granater (har haft fler granater som nu saknas). Spännet har cellväggar/ramar av tunna kopparband och förgyllda koppartrådar. Spännet har fyra stycken fastnitade runda pärlor, möjligen av pärlemor eller glas. Spännet är sammanfogat med nitar av kopparlegering. Rester av våffelmonstrad bottenfolie i vitmetall, sannolikt av silver, finns bevarat, bl.a. under granaterna. Spännet har på undersidan rester av nålhållare och nålfäste av kopparlegering, nålen saknas.

Spännet undersöktes under mikroskop (x10). Det var i relativt gott skick. Ryggknappen var lös/vickade men satt stabilt fast med originalnit. Generellt fanns en del smuts, fibrer, gamlas penselhår, sandkorn och korrosion på ytorna (möjligen även partiklar av glasfiberborste). Ett vitt pulver/beläggning observerades på flertalet ytor vilket föreföll vara gammalt vax och möjligen även rester av kemikalier. Granaternas ovansidor var täckta med en matt hinna av smuts/fett/vax

Förgyllningarna var bitvis frilagda. Kopparn hade korroderat och hård svart, röd omväxlande grön kopparkorrosion täckte på många ställen förgyllningarna samt ytor av koppar. På många ställen fanns ingen ursprunglig förgyllning kvar.

Granater, cellväggar, övriga inläggningar, pärlor etc., undersöktes för att se om de var stabila och satt fast. Alla var stabila. Rester av gammalt lim syntes under någon enda granat (stabila limningar). De vita pärlorna vara täckta av någon typ av lack/polymer. Löslighetstest utfördes och det visade sig inte vara lösligt i varken aceton, etanol eller lacknafta och ytbeläggningen lämnades därför kvar.

I fyndasken låg tre vita silikonavgjutningar som vid något tillfälle tagits på spännet. På spännets ytor fanns en hel del rester av samma vita silikon som inte hade avlägsnats efter avgjutning. Silikonet hade i större mängder krupit in i håligheter under plattorna som granaterna sitter på. Vidare fanns det rikligt med spridda små silikonrester på spännets ytor, främst i fördjupningar och i den punsade dekoren.

Undersidan var i förhållandevis gott skick och utgjordes av en relativt metallren kopparfärgad yta.

Åtgärder

Spännets ytor rengjordes från löst bunden smuts, fibrer etc. med penslar och luftpuff från gummituta. Gamla silikonrester togs bort mekaniskt så långt det var möjligt med liten pincett, skalpell och bambusticka. All silikon gick dessvärre inte att få bort. På spännets ovansida frampreparerades/rengjordes ytor på kopparlegeringar ytterligare från överflödigt korrosion mekaniskt med handverktyg såsom skalpell, bambusticka och penslar. Vidare tvättades metallytorna från gammalt vax och andra beläggningar med lacknafta följt av etanol (99%), antingen med hjälp av pensel och uppsugande papper eller med fuktad bomullstops.

Spännets förgyllda ytor rengjordes från korrosionsbeläggningar och sandkorn först försiktigt mekaniskt med skalpell, pensel och bambusticka. Vidare löstes hårt sittande mörk korrosion upp lokalt på några ställen, t.ex. på knappens kant, med hjälp EDTA- pasta (Di-natrium salt av etylendiamintetraättiksyra, 10 % aq. uppblandat i cellulosaderivat, Metylcellulosa, till pastaform). EDTA-pastan lades på ett mindre område med mörk korrosion och fick verka ca 30 minuter innan det togs bort. Ett tunt linspapper lades som mellanskikt. Därpå bearbetades ytan med mjuk pensel och tvättades slutligen flera gånger med bomullstops fuktad med avjoniserat vatten. EDTA- pasta visade sig inte vara särskilt effektivt för att frilägga förgyllda ytor så behandlingen avbröts.

Granaterna tvättades rena med etanol på liten bomullstops följt av lacknafta på bomullstops och slutligen med aceton på bomullstops. Förgyllda ytor samt ytor på kopparlegeringar på ovansidan av spännet belades slutligen med ett skyddande skikt 5% (w/v) Paraloid B72 i etanol:aceton 4:1 som applicerades med pensel. Konsveringsarbetet utfördes under mikroskop (x10 – 30). Spännets undersida lämnades i stort sett utan åtgärd.

FOTO

Före konservering: Ovansidan.

Före konservering.

Före konservering.

Före konservering: undersidan. Pilen visar på vita silikonrester på ytan.

Före konservering: Detalj kortända, vita beläggningar och smuts på granater.

Efter konservering: Detalj kortända, efter rengöring.

Efter konservering, ovasidan.

Efter konservering.

Efter konservering.

Efter konservering: Undersidan.

Rekommendationer för hantering och förvaring

Föremålet bör hanteras med handskar och ska aldrig lyftas i knappen. Det ska förvaras i ett stabilt kontrollerat klimat med 35% relativ luftfuktighet (RF) eller lägre och temperatur bör ligga mellan 15- 20°C .

Konservator
Karin Lindahl